

Muzikālo darbu izmantošana audiovizuālos darbos ar mūziku tiešsaistē, sniedzot audiovizuālu pakalpojumu pēc pieprasījuma (TVOD, SVOD, AVOD, u.c.): tarifu pamatojums

Saturs

Ekskluzīvās tiesības un tiesības uz autoratlīdzību	2
Tarifu veidošanas pamatprincipi.....	2
Autoratlīdzības tarifu iespējamie veidi	3
Tarifu veidošanas metodika	4
I. Tarifa principa izvēle, ievērojot mūzikas nozīmi konkrētajā izmantojuma/pakalpojuma veidā.....	5
II. Tarifa piesaiste tiešajam komerciālajam labumam, kuru gūst darba izmantotājs	6
III. Tarifu minimālo sliekšņu noteikšana	8
IV. Tarifu procentuālā apjoma un minimumu noteikšana konkrētiem izmantojuma veidiem.....	9
V. Darbu izmantotājam sniegtā pakalpojuma ekonomiskā vērtība un tās sasaiste ar autora tiesību kolektīvā pārvaldījuma veikšanas izdevumiem.....	11
Kopsavilkums	13

Ekskluzīvās tiesības un tiesības uz autoratlīdzību

Saskaņā ar tiesību doktrīnā atzīto, autora mantisko tiesību funkcija ir “nodrošināt to [tiesību] īpašnieka mantiskās intereses, ko var īstenot tādā gadījumā, **ja likums garantē tiesību īpašniekam** zināmā mērā **ekskluzīvu tiesību uz darba lietošanu un mantiska labuma gūšanu**, ļaujot citiem lietot darbu noteiktos veidos. Autora mantiskās tiesības ir lietu jeb reāltiesības, jo, līdzīgi kā īpašuma, servitūtu un citas lietu tiesības, nodrošina personām noteiktu monopolu uz objektīvi pastāvoša objekta (darba) lietošanu un rīcību ar to. Tiesības ir mantiskas tiesības (patrimoniālas tiesības), jo ietilpst personas mantas sastāvā.”¹

Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas (turpmāk saukta – WIPO) autortiesību un blakustiesību terminu vārdnīcā uzsvērts, ka “tiesības prasīt autoratlīdzību **un noteikt** citus darba izmantošanas nosacījumus ir neatdalāmas un tieši no ekskluzīvo tiesību būtības izrietošas tiesības (līdz ar to ekskluzīvo tiesību gadījumā nav nepieciešams to papildus noteikt)”.²

Tarifu veidošanas pamatprincipi

Tarifi tiek noteikti, balstoties uz Starptautiskās autoru un komponistu sabiedrību konfederācijas (turpmāk saukta – CISAC), kuras locekle ir arī AKKA/LAA, rekomendācijām, ņemot vērā Latvijā spēkā esošos normatīvos aktus un autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju apstiprinātos tarifus citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, īpaši pievēršot uzmanību Baltijas valstīm.

Viens no pamatprincipiem noteic, ka autori ir tiesīgi jebkurā gadījumā saņemt taisnīgu daļu no iegūtā ieņēmuma par savu darbu un ka CISAC spēkā esošo Statūtu 4.b) pants nosaka tās misiju „pārraudzīt un nodrošināt ar [literāriem un mākslas] darbiem saistīto ekonomisko un tiesisko interešu ievērošanu gan starptautiskā jomā, gan attiecībā uz vietējo likumdošanu”, tāpēc CISAC kopš tās dibināšanas seko savu biedru darbībai tarifu noteikšanā, lai gan jāatceras, ka Statūtu 20.a) pants nosaka: „...izņemot tīri administratīvus jautājumus, visiem lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar šo Statūtu noteikumiem un kas izziņoti organizācijām, ir tikai rekomendējošs raksturs”.

Vairums lēmumu, ko CISAC ir pieņēmusi, aprobežojas ar to galveno principu definēšanu, kuri tiek piemēroti visos biedrības “Autortiesību un komunikēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība” (turpmāk – AKKA/LAA) noteiktajos tarifos, ievērojot faktu, ka tiesību īpašniekiem ir tiesības saņemt pienācīgu atlīdzību par viņu darbu izmantošanu un tieši autoriem kā tiesību īpašniekiem ir tiesības noteikt atlīdzību par darbu izmantošanu, turklāt autora valstiskā piederība nevar būt par pamatu mazākas autoratlīdzības saņemšanai (minētais princips izriet no AKKA/LAA un ārvalstu autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju savstarpējās pārstāvniecības līgumiem):

- 1) „Tarifi jānosaka pašiem autoriem” (9. kongress, Varšava, 1934);
- 2) „Autoram vienmēr jābūt iekļautam viņa darba radītā ieņēmuma sadalē, un šis princips ietver jebkuru vienreizēju maksājumu” (12. kongress, Parīze, 1937. CIAD – Montekarlo, 1971);
- 3) „Visās valstīs atlīdzība, kas pienākas autoriem un izdevējiem, ir jāiekasē uz procentu sistēmas bāzes, kāda ir ierastā prakse intelektuālās jaunrades izmantošanā” (12. kongress, Parīze, 1937);

¹ M. Grudulis. Ievads Autortiesībās., Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2006, 111.lpp.

² Guide to the Copyright and Related Rights Treaties administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms, Geneva: WIPO, 2003., p.287.

- 4) „Ārzemju darbu izpildījums nevar būt par iemeslu zemākam procentu likmes piemērojumam par nacionāliem darbiem piemēroto” (13. kongress, Stokholma, 1938).
Nosakot tarifus, AKKA/LAA ņem vērā ne tikai vispārīgos CISAC rekomendācijās ietvertos pamatprincipus, bet ievēro arī Latvijā spēkā esošos normatīvos aktus un tiesu praksi – gan Latvijas nacionālo tiesu praksi, gan uz konkrēto jomu attiecināmo Eiropas Savienības tiesu praksi.

Autoratlīdzības tarifu iespējamie veidi

Lai izveidotu muzikālu darbu izmantošanas tarifus Latvijā, izmantoti CISAC Eiropas komisijas, kas nodarbojas ar mūzikas izmantotāju tarifu parametru izpēti, secinājumi /CT-PPR/92/645, Barselonā, 1992.gada maijā.³

Komisija, izpētot 11 mūzikas biedrību tarifu parametrus, rezumēja praksi un rekomendēja tarifu sistēmu, kas ir vienkārša, uzticama un efektīva un kuru ir iespējams piemērot, ņemot vērā nacionālo specifiku.

Tarifi nosaka nevis atsevišķa muzikālā darba cenu, bet samaksas principus par darba izmantojumu. **Tarifu sistēma ir modelēta, pamatojoties uz saikni starp darbu izmantošanu un ieņēmumiem, un autoratlīdzība noteikta:**

- ✓ kā procenti no ieņēmumiem. Šis tarifu veids kā tiešā saikne starp darbu izmantojumu un ieņēmumiem tiek praktizēts gadījumos, kad no pasākuma/norises apmeklētājiem tiek ņemta ieejas maksa vai tirgotas biļetes. Nosakot autoratlīdzību procentuāli no ieņēmumiem, tiek noteikts arī samaksas minimums. Paula Shēpensa norāda, ka „ja visi izmantotie darbi pieder pie autortiesību aizsargātā repertuāra, darbu izmantotājs parasti maksā apmēram 10% no saviem ieņēmumiem. Vienmēr jānosaka minimālais tarifs. Pastāv pat atlīdzības līmenis, zem kura autoriem vajadzētu atteikties piešķirt darbu izmantošanas licenci.”⁴
- ✓ kā fiksēta summa. Šo tarifu veidu izmanto gadījumos, kad starp darbu izmantošanu un izmantotāja ieņēmumiem nav tiešas saiknes. Paula Shēpensa norāda: „Ja darbi nav publikas galvenais intereses avots, ne vienmēr jāpiemēro tarifs, ko veido procenti no ieņēmumiem. Tā vietā organizācijai jāpiemēro vienreizējā jeb fiksētā samaksa, izmantojot kritērijus un parametrus, kas dod iespēju veidot netiešu saikni ar ieņēmumiem, kuri, kā tiek lēsts, iegūti, daļēji pateicoties autoru darbiem. Vienreizējai jeb fiksētajai samaksai jāatbilst dzīves dārdzībai saistībā ar cenu indeksu.”⁵

Tādējādi, izvēloties, kuru no tarifu veidošanas kritērijiem izmantot, lai attiecinātu uz konkrēto autoru darbu izmantošanas veidu, tiek ņemts vērā:

- a) vai izmantojamiem darbiem ir primāra nozīme konkrētajā izmantojuma veidā, t.i., vai bez tiem attiecīgais izmantojums vispār ir iedomājams;
- b) vai izmantojamiem darbiem ir sekundāra nozīme, t.i., konkrētā darbība, kuras ietvaros tiek izmantoti autoru darbi, principā ir iespējama arī bez autoru darbiem.

Pirmajā gadījumā, ņemot vērā, ka konkrētā darbība bez autoru darbu izmantošanas nav iespējama, arī autoriem kā personām, kuru darbs tiek tieši izmantots ieņēmumu ģenerēšanā, ir

³ ”Conclusions of the European committee for the study of tariff parameters in the field of music. /CT-PPR/92/645, Barcelona, May, 1992/. Nav publicēts.

⁴ P. Shēpensa. Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma rokasgrāmata. UNESCO, Rīga: Latvijas Republikas Kultūras ministrija, 2006, 33.lpp.

⁵ Turpat, 33.lpp.

legitīms pamats pretendēt uz daļu no autoru darba izmantotāja ieņēmumiem, kuri tiek gūti, cita starpā arī nozīmīgi izmantojot autoru darbus.

Otrajā gadījumā, kad konstatējams, ka darbiem to izmantotāja darbībā ir sekundāra nozīme un bez tiem teorētiski varētu iztikt, autoriem nav pamata pretendēt uz ieņēmumiem, kuri tiek fiksēti kā procentuāla daļa no darbu izmantotāja ieņēmumiem, bet tikai uz fiksētu samaksu.

Tāpat, izvēloties procentuālu vai fiksētu tarifu, jāņem vērā, vai starp ieņēmumiem un darbu izmantošanu pastāv tieša saikne:

- a) ja pastāv tieša saikne, ir pamats piemērot % atlīdzības noteikšanas veidu, turklāt jo ciešāka saikne starp ieņēmumiem un konkrēto darbu izmantojumu, jo lielāks autoratlīdzības procents nosakāms par attiecīgo darbu izmantojumu;
- b) ja darbu izmantošanai nav tiešas saiknes ar ieņēmumiem, atlīdzība ir nosakāma fiksētu summu veidā.

Kā papildkritēriju visiem % tarifiem ir pamats piemērot arī konkrētajam izmantošanas veidam noteiktu maksājamās autoratlīdzības minimumu. Šim minimumam ir divējāds raksturs.

Pirmkārt, tas garantē autoram minimālu samaksu par viņa darbu izmantošanu, nenonivelējot samaksu līdz formālai darba izmantošanas atļaujas saņemšanai par nebūtisku summu, bet nodrošinot autoram pienācīgu atlīdzību par viņa izņēmuma tiesību izmantošanu. Nosakot jebkura veida minimumu, tas piesaistāms pie objektīvi izmērāmiem parametriem, lai tā piemērošana nebūtu patvaļīga. Attiecīgajiem parametriem vajadzētu būt maksimāli saistītiem ar darbu izmantošanu (publiska izpildījuma vai publiskošanas auditorija, laika posms, tirāža, lejupielāžu, straumējumu, abonētu skaits utt.) un pēc iespējas konsekventiem, piesaistītiem līdzīgam izmantojuma veidam, kur šis minimums netiek piemērots. Tāpat minimuma noteikšanā jāņem vērā, ka jomās, kur autoru darbus izmanto ievērojamā skaitā, attiecīgajam minimumam jānodrošina arī faktiskā atlīdzības nonākšana līdz autoram, ievērojot gan kolektīvā pārvaldījuma īstenošanas izmaksas, gan faktu, ka no atlīdzības autoram vēl jāveic nodokļu maksājumi.

Otrkārt, minimumu noteikšana liedz darbu izmantotājiem uz autoru darbu rēķina īstenot dempingu, šķērssubsīdijas dažādu pakalpojumu ietvaros, nodrošinot, ka attiecīgajam darbu izmantotājam jāreķinās ar noteiktu minimālu maksājumu, kurš būs jāveic neatkarīgi no tā, vai izmantojums ir komerciāls vai nekomerciāls, un neatkarīgi no tā, vai izmantotājs ir privāts komersants, biedrība, nodibinājums vai valsts finansēta juridiska persona (neatkarīgi no tās juridiskās formas). Šādi kolektīvā pārvaldījuma organizācija nodrošina arī no konkurences likuma prasībām izrietošo prasību visiem darbu izmantotājiem piemērot vienotus nosacījumus, ciktāl objektīvi kritēriji to pieļauj.

Tarifu veidošanas metodika

Tarifi tiek veidoti atbilstoši vairākiem soļiem, kuru secīgas piemērošanas rezultātā tiek nonākts līdz konkrētajam tarifam:

- I. Tarifa principa izvēle, ievērojot mūzikas nozīmi konkrētajā izmantojuma/pakalpojuma veidā;**
- II. Tarifa piesaiste tiešajam komerciālajam labumam, kuru gūst darba izmantotājs;**

- III. **Tarifu minimālo sliekšņu noteikšana;**
- IV. **Tarifu procentuālā apjoma un minimumu noteikšana konkrētiem izmantojuma veidiem;**
- V. **Darbu izmantotājam sniegtā pakalpojuma ekonomiskā vērtība un tā sasaiste ar autora tiesību kolektīvā pārvaldījuma izdevumiem.**

I. **Tarifa principa izvēle, ievērojot mūzikas nozīmi konkrētajā izmantojuma/pakalpojuma veidā**

Balstoties uz Starptautiskās autoru un komponistu sabiedrību konfederācijas rekomendēto vertikālo hierarhiju (CT-PPR/93/808, Ņujorka, 1993.gada jūlijs)⁶, tiek noteikta **konkrēto muzikālo darbu pievienotā ekonomiskā vērtība** tam pakalpojumam, kuru saņem gala lietotājs. Atbilstoši **mūzikas sniegtā pakalpojuma nozīmei** jeb mūzikas dotajam ieguldījumam, izmantojuma veidi sakārtoti trīs kategorijās:

1. izmantojums, kurā mūzika ir būtiski svarīga vai neaizstājama sastāvdaļa,
2. izmantojums, kurā mūzika ir nozīmīga sastāvdaļa un veido atmosfēru,
3. izmantojums, kurā mūzika kalpo kā fons, kas nav obligāti nepieciešams, taču ir patīkams.

CISAC rekomendētā vertikālā hierarhija (CT-PPR/93/808, Ņujorka, 1993.gada jūlijs)⁷

I kategorija. Mūzika kā galvenā /būtiskā/ sastāvdaļa

- Koncerti
- Norises (pasākumi) ar publikas aktīvu dalību dejojot vai dziedot (deju zāles, diskotēkas, dziesmu bāri, karaoke)
- Šovi, kabarē
- Balets
- Radio pārraides – mūzikas kanāli
- Televīzijas pārraides – mūzikas kanāli
- Mūzikas piegādes pakalpojumi
- Radio pārraides – galvenie izklaides programmu kanāli
- Televīzijas pārraides – galvenie izklaides programmu kanāli
- Kinoteātri (audiovizuālo darbu demonstrēšana) un filmu kanāli televīzijā

II kategorija. Mūzika kā nozīmīga sastāvdaļa

- Bāri, kuros mūziku atskaņo izpildītājmākslinieki
- Deju nodarbības
- „Sons et lumières” (gaismas mūzikas uzvedumi), uzvedumi uz ledus, karnevāli, pūtēju orķestru parādes
- Cirkus
- Sporta nodarbības mūzikas pavadījumā (slidotavas, ritmiskā vingrošana, aerobika)
- Izklaides parki
- mūzika dramatiskos uzvedumos teātrī
- Raidorganizāciju pārraides – tematiskie sporta un ziņu kanāli

III kategorija. Fona mūzika

- HORECA sektors /sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi ar sekojošu aprīkojumu: 1/ maksas mūzikas automāts, 2/ ierīces ar vai bez skaņu pastiprinātāju iekārtām vai ekrānu (bezmaksas)/
 - A. bāri
 - B. kafejnīcas
 - C. restorāni

⁶ ”Vertical hierarchy of tariffs /CT-PPR/93/808, New York, July,1993/.Nav publicēts.

⁷ ”Vertical hierarchy of tariffs /CT-PPR/93/808, New York, July,1993/.Nav publicēts.

D. viesnīcas, kempingi

- Gadatirgi ar izklaidējošu programmu
- Izstādes, gadatirgi, reklāmu transportlīdzekļi
- Veikali, lielveikali
- Frizieru saloni
- Transportlīdzekļi (lidmašīnas, autobusi, vilcieni)
- Sporta sacensības
- Baznīcas, muzeji, biroji
- Autostacijas, uzgaidāmās telpas, slimnīcas, lifti
- Mūzika telefona gaidīšanas režīmā

Tiešsaistes pakalpojumi, kuru ietvaros sabiedrībai tiek piedāvāti audiovizuālie darbi ar mūziku (filmas), atbilst pirmajai kategorijai, kurā mūzikai ir būtiska loma, t.i., tā ir neatraujama audiovizuālā darba sastāvdaļa, savukārt pats izmantojums sastāv no attiecīgo audiovizuālo darbu izmantošanas, kuri ir attiecīgā pakalpojuma galvenā un lielākoties vienīgā sastāvdaļa. Minētajai autoru darbu izmantošanas kategorijai atbilst visi autoru darbu tiešsaistes izmantošanas veidi, kas uzskatāmi par audiovizuālu pakalpojumu pēc pieprasījuma (VOD, video on demand un tā paveidi – TVOD, AVOD, SVOD: “transactional video on demand; advertisement based video on demand; subscription video on demand; u.c.).

II. Tarifa piesaiste tiešajam komerciālajam labumam, kuru gūst darba izmantotājs

Atbilstoši starptautiski pieņemtai un daudzus gadus desmitus praktizētai kolektīvai autoru darbu administrēšanas praksei, visos gadījumos, kad par autoru darbu izmantošanu tiek prasīta samaksa vai gūts tiešs komerciāls labums, autoratlīdzības lielums tiek noteikts procentuāli no maksas par darbu izmantošanu vai ieņēmumiem, kas tiek gūti no darbu izmantošanas. Minētā prakse sakrīt arī ar Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma likuma (turpmāk – AKPL) 32.pantā noteikto, kurš paredz, ka autoratlīdzības likmes tiek noteiktas, ievērojot to, ka kolektīvā pārvaldījuma organizācijas pārstāvētajiem autortiesību subjektiem ir tiesības saņemt taisnīgu atlīdzību par viņu darbu izmantošanu un, nosakot atlīdzības likmes, ir jāņem vērā komerciāls labums, kuru gūst darba izmantotājs attiecīgā izmantojuma rezultātā.

Izmantojot autoru muzikālos darbus audiovizuālu pakalpojumu pēc pieprasījuma (VOD, video on demand un tā paveidi – TVOD, AVOD, SVOD: “transactional video on demand; advertisement based video on demand; subscription video on demand; u.c.) ietvaros autoru darbu izmantotāja ieņēmumiem ir tieša saikne ar darbu izmantošanu, kas arī dzan nosaka, ka attiecīgajos izmantojuma veidos kā pamatprincips jāizvēlas autoratlīdzības tarifa veids, kurš samaksu par autoru darbu izmantošanu nosaka kā procentu no ieņēmumiem.

Autoratlīdzības aprēķins kā procentuāla daļa no autortiesību objektu izmantotāja gūtajiem ieņēmumiem par parastai praksei atbilstošu ir atzīts arī tiesu praksē. Šajā sakarā AKKA/LAA tarifu noteikšanas laikā vadījās no Eiropas Kopienų Tiesas sprieduma lietā Kanal 5 un TV4 AB vs STIM⁸. Minētajā spriedumā ir norādīts, ka:

“[33]Attiecībā uz līdzīgu atlīdzību iekasēšanas ļaunprātīgo raksturu, kuru apmērs arī atbilst zināmāi daļai no diskotēkas apgrozījuma, Tiesa ir atzinusi, ka atlīdzību vispārējo dabu var apstrīdēt atbilstoši EKL 82. pantā paredzētajam aizliegumam tikai tiktāl, cik arī citas aprēķina metodes būtu piemērotas, lai īstenotu autoru, komponistu un mūzikas izdevēju interešu aizsardzības likumīgo mērķi, un tas uzreiz nepaaugstinātu autortiesību līgumu izpildes pārvaldīšanas un ar autortiesībām

⁸ Eiropas Kopienų Tiesas 2008.gada 11.decembra spriedums lietā Nr. C-52/07, Kanal 5 Ltd, TV 4 AB vs STIM.
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=75798&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=LV&cid=1074659>

aizsargāto muzikālo darbu izmantošanas pārraudzības izmaksas (skat. 1989. gada 13. jūlija spriedumu lietā 395/87 Tournier, Recueil, 2521. lpp., 45. punkts).

[34] Tādēļ fakts, ka STIM piemēro pamata lietā apskatīto atlīdzības modeli, pats par sevi nav ļaunprātīga izmantošana EKL 82. panta izpratnē un principā ir uzskatāms par parastu autortiesību izmantošanu.”

Kā redzams no minētajiem secinājumiem, autoratlīdzības samaksa kā “**daļa no apgrozījuma**” principā jāuzskata nevis par ļaunprātību, bet “**parastu autortiesību izmantošanu**”. Minētais spriedums ir pieņemts lietā, kurā puses bija Zviedrijas autortiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija STIM un televīzijas raidstacijas Kanal 5 un TV4 AB, savukārt atsauce ir izdarīta uz vēl senāku lietu, kurā runa bija par muzikālo darbu izmantošanu diskotēkās.

Eiropas Savienības Tiesas atziņas lietā Kanal 5 un TV4 AB vs STIM ir tālāk attīstītas pavisam nesen, jau pēc sākotnējās AKKA/LAA tarifu apstiprināšanas, Eiropas Savienības Tiesas (EST) lietā Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) pret Weareone.World BVBA, Wecandance NV⁹.

Lietā SABAM vs Weareone.World BVBA, Wecandance NV Eiropas Savienības tiesa konstatēja, ka par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu nav uzskatāms tas, ka kolektīvā pārvaldījuma sabiedrība **maksu, kas jāmaksā saskaņā ar autortiesībām, aprēķina, pamatojoties uz bruto ieņēmumiem no ieejas biļešu pārdošanas**, turklāt no šiem ieņēmumiem nevar atskaitīt visas izmaksas, kuras saistītas ar festivāla organizēšanu un kurām nav nekādas saiknes ar tajā izpildītajiem muzikālajiem darbiem (tiesas atbilde uz pirmo prejudiciālo jautājumu). Tāpat EST tiesa savā spriedumā ir ietvērusi arī atsauci uz ģenerālvokāta atzinuma [68] punktu attiecīgajā lietā:

“68. Tas pats, manuprāt, principā attiecas uz neiespējamību izdevumus, “kas nav tieši saistīti ar mūziku”, atskaitīt no bāzes summām, kuras aprēķina no biļešu pārdošanas radītā apgrozījuma daļas, vai no mākslinieciskā budžeta. Neatkarīgi no apsvēruma, ka ir ārkārtīgi grūti novērtēt, kādi izdevumi var tikt atzīti par tādiem, kas nav tieši saistīti ar mūziku, ņemot vērā aplūkojamo pasākumu specifiku (vai tādi ir, piemēram, tie, kas nodrošina skaņas kvalitāti, nevis tie, kuri attiecas uz gaismām?), šādu izdevumu apmērs apgrozījuma daļā, kuru izmanto aprēķina bāzē (konkrētā gadījumā ieņēmumi no biļešu pārdošanas), ir atkarīgs no pasākuma rīkotāju izlemtā sadalījuma un tālād no elementiem, kas ir pilnībā ārpus SABAM kontroles. Turklāt ir jānorāda, ka spriedumos Basset un Tournier Tiesa ir atzinusi atlīdzību sistēmu, kuras balstīta uz bruto apgrozījumu, likumību. Tāpat lietā, kurā ir taisīts spriedums Kanal 5, STIM savu atlīdzību aprēķināja no ieņēmumiem no plašai auditorijai paredzēto raidījumu pārraides vai, pakārtoti, no reklāmas un/vai abonementiem, atskaitot tikai dažus izdevumus (71).¹⁰”

Kā izriet no EST sprieduma [11] paragrāfā minētajiem SABAM vs Weareone World BVBA, Wecandance NV pamatlīstas faktiem, kolektīvā pārvaldījuma organizācijas tarifs attiecīgajā lietā paredz no autoratlīdzības aprēķina ieņēmumu bāzes atskaitīt PVN, specifiskus pašvaldību nodokļus un rezervācijas maksas, un šāda pieeja uzskatāma par pareizu, savukārt EST atsauce uz ģenerālvokāta atzinumu paskaidro, ka tikai šādā veidā iespējams objektīvi konstatēt gūto labumu,

⁹ Eiropas Savienības Tiesas 2020.gada 25.novembra spriedums lietā C-372/19, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) vs Weareone.World BVBA, Wecandance NV.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=234322&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=LV&cid=1080687>

¹⁰ Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāta Džovanni Pitruccellas secinājumi lietā C-372/19, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) vs Weareone.World BVBA, Wecandance NV, sniegti 2020.gada 16.jūlijā.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=228701&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=LV&cid=1080687>

jo dažādu atskaitījumu piemērošana ir burtiski pakārtota un atkarīga no izmantotāja iekšējās grāmatvedības, un to novērtēšana faktiski ir subjektīva.

Līdz ar to AKKA/LAA tarifos par muzikālo darbu izmantošanu audiovizuālos pakalpojumos pēc pieprasījuma atlīdzība tiek aprēķināta kā procentuāla daļa no pakalpojuma cenas gala patērētājam, atskaitot PVN (SVOD, TVOD), vai reklāmas ieņēmumiem, atskaitot PVN (AVOD), vai kombinēti, ja darbu izmantotājs gūst ieņēmumus kombinēti no vairākām ieņēmumu grupām.

Kā papildkritēriji savukārt nosakāmi minimālie samaksas kritēriji, kuri piesaistīti specifiskiem parametriem, kas saistīti ar pašu autoru darbu izmantošanas intensitāti, un tādā veidā attiecīgos autoratlīdzības minimumus būtu iespējams piemērot gan iepriekšminētajos trīs primārajos izmantojuma veidos (TVOD, AVOD, SVOD), gan citos izmantojuma veidos, kur autoru darbu izmantojums ir analogisks, bet no autoru darbu izmantošanas netiek gūti ieņēmumi ne tiešā, ne netiešā veidā.

III. Tarifu minimālo sliekšņu noteikšana

Nosakot tarifus par jebkura veida darbu izmantošanu, ir jāaprēķinās, ka atsevišķos gadījumos darbu izmantošana tiek īpaši subsidēta, tiek veikta nekomerciāla izmantojuma ietvaros vai arī tai nav tiešas sasaistes ar darbu izmantotāja gūtajiem ieņēmumiem.

Tomēr arī šādos gadījumos, neraugoties uz to, ka darbu izmantotājs negūst peļņu vai veic darbu izmantošanu nekomerciālu pasākumu ietvaros, darbu autoram saglabājas tiesības saņemt atlīdzību par viņa darbu izmantošanu. Tas izriet no šī dokumenta ievaddaļā minētās autora ekskluzīvo tiesību dabas un Autortiesību likuma 15.panta 4.daļas, atbilstoši kurai “autoram ir tiesības izmantot savu darbu jebkādā veidā, atļaut vai aizliegt tā izmantošanu, saņemt atlīdzību par atļauju izmantot savu darbu un par darba izmantošanu, izņemot likumā paredzētos gadījumus”. Līdz ar to tiek prezumēts, ka autoram ir tiesības saņemt atlīdzību par darba izmantošanu, izņemot Autortiesību likumā tieši noteiktos autortiesību ierobežojumus.

Lai nodrošinātu autoriem pienācīgu minimālo atlīdzību par viņa darbu izmantošanu, AKKA/LAA noteiktajos tarifos tiek piemēroti minimālie autoratlīdzības maksājumi, atbilstoši kuriem tiek noteikta minimālā samaksa, kas darbu izmantotājam jāmaksā neatkarīgi no viņa ieņēmumiem, kas gūti darbu izmantošanas ietvaros, pat gadījumos, kad tādi netiek gūti vispār.

Nosakot minimālos autoratlīdzības maksājumus, AKKA/LAA, pamatojoties uz AKPL 32.panta otrās daļas 2.punktu, ņem vērā tādus objektīvus darbu izmantošanas intensitātes kritērijus, kuri raksturo ne tikai tiešu komerciālu labumu, ko gūst darbu izmantotājs, bet arī darbu izmantošanas intensitāti:

- 1) straumējumu skaits;
- 2) abonentu skaits;
- 3) tāds minimālo maksājumu apmērs, lai, pie attiecīgā darbu izmantojuma veida to vispār būtu iespējams tehniski iekasēt (t.i., atlīdzības apmērs būtu izmērāms pilnos eirocentos) un, ņemot vērā apjomu – provizoriski tālāk arī sadalīt un izmaksāt. Attiecībā uz pēdējo – tas ne vienmēr būs tehniski izdarāms, rēķinot faktiskās izmaksas pret vienu atsevišķi ņemtu darbu, ja tā ir vienīgā par konkrēto izmantojumu iekasētā atlīdzība (piem., viena izmantotāja samaksa par vienu straumējumu vai vienu abonentu), tomēr pie liela izmantoto darbu apjoma un dažādu izmantotāju veikto maksājumu summēšanas, rēķinoties ar izmantojuma apjomu un mēroga ekonomiju, attiecīgā atlīdzība kļūst sadalāma.

IV. Tarifu procentuālā apjoma un minimumu noteikšana konkrētiem izmantojuma veidiem

Lai noteiktu taisnīgas autoru darbu izmantošanas likmes, kolektīvā pārvaldījuma organizācijai ir rīcības brīvība, kuru ierobežo normatīvajos aktos noteiktās robežas – no AKPL izrietošie pienākumi atlīdzības likmju noteikšanā un no Konkurences likuma izrietošie pienākumi (gadījumos, kad kolektīvā pārvaldījuma organizācija atrodas dominējošā stāvoklī). Minētais apgalvojums netieši izriet no normatīvajiem aktiem, t.i., privāttiesību subjektam nav ierobežojumu cenas noteikšanā, to ierobežo tikai tas, ka cenai jābūt pamatotai, proti tādai, kuras noteikšanā ir tikuši ievēroti uz konkrēto privāttiesību subjektu attiecināmie tiešie atlīdzības noteikšanā ievērojami pienākumi (AKPL 32.pants), pretējā gadījumā uzskatāms, ka iestājas Konkurences likumā noteiktās negatīvās sekas.

Šādu apgalvojumu atbalsta arī EST ģenerālvokāta Džovanni Pitruccellas secinājumi lietā C-372/19, kuru ietvaros tiek norādīts, ka:

“[54] Šajā ziņā jau pašā sākumā ir jāprecizē, ka uzņēmumam, pat ja tas atrodas dominējošā stāvoklī, ir jāspēj īstenot savas intereses un ka šajā nolūkā uzņēmums principā var brīvi izvēlēties aprēķināšanas metodi, kuru tas uzskata par vispiemērotāko, lai noteiktu atlīdzību, kas ir pieprasāma apmaiņā pret tā piedāvātajām precēm vai pakalpojumiem. Tātad ne Tiesai, ne valstu tiesām vai konkurences uzraudzības iestādēm nav jānosaka, kāda aprēķina metode ir jāizmanto; tām ir vienīgi jāpārbauda, vai izmantotā metode praksē nepārkāpj aizliegumus, kas ir paredzēti LESD 102. pantā, un, it īpaši, vai tā neizraisa netaisnīgu cenu uzspiešanu.”¹¹

Ievērojot šādu izvēles brīvību un ievērojot iepriekšminētās atziņas AKKA/LAA, nosakot autoratlīdzības tarifu procentus, ir izvēlējusies salīdzinošo metodi izvērtējot līdzvērtīgu tarifu apmēru citās ES valstīs, jo attiecīgo tarifu noteikšanas laikā AKKA/LAA jau bija pieejami citu valstu kolektīvā pārvaldījuma tarifi konkrētajā jomā, sekojoši salīdzinošās metodes izmantošana ir vismazāk resursietilpīga.

Tāpat AKKA/LAA ņem vērā arī EST spriedumu lietā AKKA/LAA pret Konkurences padomi¹², kura ietvaros Eiropas Savienības Tiesa sniedza viedokli par kolektīvā pārvaldījuma organizācijas tarifu samērīgumu un to taisnīgumu, tiesa konstatēja, ka “salīdzināto tarifu atšķirība ir jāuzskata par ievērojamu, ja tā ir nozīmīga un pastāvīga. Šāda atšķirība ir pazīme, kas liecina par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, un dominējošā stāvoklī esošajai autortiesību pārvaldījuma organizācijai ir jāpierāda, ka tās cenas ir taisnīgas, atsaucoties uz objektīviem faktoriem, kas ietekmē vai nu pārvaldības izmaksas, vai tiesību subjektu atlīdzības”.

Šāda prakse ir atzīta arī Latvijas judikatūrā – Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments savā 2010.gada 15.novembra spriedumā lietā Nr.SKA-0370/2010 konstatējis, ka “Apelācijas instances tiesa ir pārbaudījusi, vai Konkurences padome ir pārbaudījusi trešās personas (AKKA/LAA) noteikto tarifu pamatojumu. Tiesa ir pārbaudījusi, ka padome veikusi tarifu salīdzināšanu dažādās valstīs un ka trešās personas noteiktie tarifi nav pārmērīgi”.¹³

Kā redzams no šiem secinājumiem, salīdzināmās lietās tarifu noteikšanas salīdzinošās metodes izmantošana (ja tā rezultātā noteiktie tarifi nepārsniedz vidējo līmeni ES vai Latvijas

¹¹ Eiropas Savienības Tiesas ģenerālvokāta Džovanni Pitruccellas secinājumi lietā C-372/19, Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers CVBA (SABAM) vs Wearone.World BVBA, Wecandance NV, sniegti 2020.gada 16.jūlijā.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=228701&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=L.V&cid=1080687>

¹² Eiropas Savienības Tiesas 2017. gada 14. septembra spriedums lietā Nr. C-177/16, AKKA/LAA vs Konkurences Padome.

¹³ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2010.gada 15.novembra spriedums lietā Nr.SKA-0370-2010 (A43000108), para [19.4.].

kaimiņvalstīs) pati par sevi nodrošina tarifu taisnīguma kritērija izpildi, sekojoši AKKA/LAA, nosakot tarifu procentuālo apjomu un minimumu SVOD, TVOD un AVOD izmantojuma veidiem, ņem vērā pētījumu par citās ES valstīs noteiktajiem tarifiem, aprēķinot vidējos tarifus un atmetot aprēķinā tās valstis, kurās tarifs nav salīdzināms vai kāda neskaidra iemesla dēļ uzrāda ekstrēmu (piem., Serbija).

VOD tarifu salīdzinājums pa valstīm – par muzikālajiem darbiem pilnmetrāžas filmās (2019. - 2020.gads)

SVOD

Igaunija (EAU) 3,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,13 Eur par abonentu mēnesī

Lietuva (LATGA) 3,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,15 Eur par abonentu mēnesī

Somija (TEOSTO) 3,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,20 Eur par abonentu mēnesī

Dānija (KODA) 3% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,28 Eur par abonentu mēnesī

Polija (ZAIKS) nav atsevišķa SVOD tarifa

Čehija (OSA) 2,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,075 Eur par abonentu mēnesī

Slovākija (SOZA) 2,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,05 Eur par abonentu mēnesī

Serbija (SOKOJ) vienošanās summa¹⁴

Beļģija (SABAM) 2,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,2107 Eur par abonentu mēnesī

Lielbritānija (PRS) – fiksēta autoratlīdzības summa par kalendāro gadu, kuras lielums ir atkarīgs no gada laikā straumēto filmu skaita

Nīderlande (BumaStemra) 3%, no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,85 Eur par abonentu mēnesī

Austrija (AKM) SVOD tarifs patlaban tiek pārskatīts¹⁵

Francija (SACEM) 3,75% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,20 Eur par abonentu mēnesī

Īrija (IMRO) 2,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,08 Eur līdz 0,12 Eur par abonentu mēnesī (minimums atkarīgs no pakalpojuma cenas)

Vācija (GEMA) 3,125% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,25 Eur par abonentu mēnesī

Itālija (SIAE) 2,3% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,22 Eur līdz 0,28 Eur par abonentu mēnesī (minimums atkarīgs no pakalpojuma cenas)

Vidēji

Vidēji – 2,74% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,21 Eur par abonentu mēnesī

- **AKKA/LAA tarifs 2,5% no abonentmaksas, bet ne mazāk kā 0,04 Eur par abonentu mēnesī 2020. gadā (ne mazāk kā 0,06 Eur par abonentu no 2021. gada 1. janvāra)**

TVOD

Igaunija (EAU) 3,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,04 Eur par katru straumējumu

Lietuva (LATGA) 3,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,04 Eur par katru straumējumu

Somija (TEOSTO) 3,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,07 Eur par katru straumējumu

Dānija (KODA) 3,15% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,10 Eur par katru straumējumu

Polija (ZAIKS) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,056 Eur par katru straumējumu
koncerta gadījumā 8%, bet ne mazāk kā 0,18 Eur par katru skatījumu

Čehija (OSA) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,52 Eur (ja ir virs 75 min.) par katru straumējumu

Slovākija (SOZA) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,02 Eur par katru straumējumu

Serbija (SOKOJ) 8% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,008 Eur par katru straumējumu

¹⁴ Sokoja licences izsniedz atbilstoši Serbijas Autortiesību un blakustiesību likumam un saskaņā ar ierasto starptautisko autortiesību praksi un standartiem.

¹⁵ SVOD tarifa struktūra Austrijā paliek % no ieņēmumiem un minimālā ikmēneša maksa par abonentu.

Beļģija (SABAM) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,0527 Eur par katru straumējumu

Lielbritānija (PRS) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,09 Eur par katru straumējumu

Nīderlande (BumaStemra) 3% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,15 Eur (ja ir virs 60 min.) par katru straumējumu

Austrija (AKM) 2,8% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,04 Eur (ja ir virs 75 min.) par katru straumējumu

Francija (SACEM) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,0446 Eur par katru straumējumu (filmas, kuru garuma pārsniedz 46 min.) * minimālais atlīdzības lielums ir atkarīgs no darba garuma

Īrija (IMRO) 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,03 Eur par katru straumējumu

Vācija (GEMA) 2,6% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,0550 Eur par katru straumējumu

Itālija (SIAE) 2,3% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,075 Eur par katru straumējumu, koncerta, mūzikas video 12%

Vidēji¹⁶

Nerēķinot Serbijas ievērojami lielāko tarifu 8%, vidēji – **2,79% no pirkuma cenas**, bet ne mazāk kā **0,09 Eur par katru pirkumu/straumējumu**¹⁷

- **AKKA/LAA tarifs 2,5% no pirkuma cenas, bet ne mazāk kā 0,005 Eur par katru pirkumu/straumējumu.**

Attiecībā uz autoratlīdzības minimumiem, AKKA/LAA to noteikšanā ir vadījusies primāri no principa, ka jebkurai licencei ir jāsedz minimālās tehniskās izmaksas, lai nodrošinātu atlīdzības iekasēšanu, sadali un izmaksu, tai skaitā visu attiecīgo darbību “attiecināmās izmaksas” tādas kā līgumsaistību uzturēšanas ar Latvijas autoriem un ārvalstu autortiesību organizācijām, juridiskā atbalsta un piedziņas procedūras, līgumsaistību uzturēšanu ar licenciātiem, biroja uzturēšanu utt.

Proti, attiecīgie licenču minimumi (t.i., Minimālā licences līgumā noteiktā maksa) ir noteikti tā, lai par minimālo samaksu noslēgtā licences līguma autoratlīdzības apmērs un no tā ieturamie izdevumi tiesību pārvaldībai maksimālajā apmērā (25%) segtu vismaz uz konkrēto licenci tieši attiecināmos līguma noslēgšanas un izpildes izdevumus.

V. Darbu izmantotājam sniegtā pakalpojuma ekonomiskā vērtība un tās sasaiste ar autora tiesību kolektīvā pārvaldījuma veikšanas izdevumiem

Autoru darbu lietotāji maksā autoriem, tarifs ir atlīdzības formulējums par autoru darbu lietošanu. No saņemtās naudas savukārt autori apmaksā autoru organizācijas darbinieku darbu. Saskaņā ar WIPO rokasgrāmatā “Mūzikas autortiesību kolektīvais pārvaldījums” pausto, tarifu lielums nevar būt tieši atkarīgs no autoru organizācijas faktiskajiem izdevumiem, jo tas ir labas pārvaldības jautājums. Protams, autori var lemt par ļoti ievērojamas autoratlīdzības daļas piešķiršanu organizācijas darbības nodrošināšanai, par līdzekļu investēšanu, piemēram, organizācijas īpašuma iegādei, datorprogrammu vai tehnikas nodrošināšanai, jaunas

¹⁶ Aprēķinot autoratlīdzību, neviena no aptaujātajām autoru organizācijām no abonenta/pirkuma maksas neveic tehnisko izdevumu un/vai satura iegādes izmaksu atskaitījumus. Vienīgais atskaitījums, kurš tiek piemērots, ir PVN maksājuma atskaitījums.

¹⁷ Vidējais autoratlīdzības minimālais maksājums ir norādīts par pilnmetrāžas filmas straumējumu, mūzikliem, koncertu ierakstiem, u.c. “tīram” mūzikas saturam minimālais maksājums ir būtiski lielāks.

programmatūras izstrādei u.c., taču starptautiski tiek uzskatīts, ka labas prakses autoru organizācijas izdevumi attiecībā uz iekasēto atlīdzību nepārsniedz 30–35% no iekasētās atlīdzības”.¹⁸

Šajā pašā publikācijā sacīts, ka saistībā ar pārvaldījuma izdevumiem ir jāparedz tarifu minimumi. Tarifu minimumam jānodrošina tas, ka visi darbu lietotāji, kā to nosaka likumdošana, ir saņēmuši licences un samaksājuši par autoru darbu izmantošanu, vienlaicīgi nenodarot kaitējumu autoriem, ja pārvaldījuma izmaksas pārsniedz tarifu. Tāpēc tiek rekomendēts aprēķināt minimālās pārvaldīšanas izmaksas, kuras iekļaut minimālā tarifa aprēķinā.

Pārvaldījuma izmaksās ietverti gan tiešie pārvaldījuma izdevumi – licences izsniedzēja darba alga, pasta izdevumi, elektrība, kancelejas preces, telefona izmaksas, darba vietas komunālās izmaksas, autoru un autoru darbu datu bāzes izveidošana un uzturēšana, starptautisko datubāžu izmantošanas tiesību nodrošināšana utt.

Otra pārvaldīšanas izdevumu daļa attiecināma uz netiešajiem izdevumiem – kopējām administrācijas darbinieku izmaksām, juridiskās, dokumentācijas un sadales nodaļas, grāmatvedības, lietvedības nodaļas darbs, tāpat uz izmaksām attiecas sētnieka, apsardzes pakalpojumu izmantošana un mājas ekspluatācijas izmaksas.

AKKA/LAA līgumos ar tiesību īpašniekiem par mantisko tiesību kolektīvo pārvaldījumu AKKA/LAA izdevumi tiesību pārvaldījumam nedrīkst pārsniegt 25% no iekasētās atlīdzības. Visas izmaksas ir dokumentētas AKKA/LAA grāmatvedības dokumentos un ik gadu auditētas. Tās atspoguļotas biedrības ikgadējos finanšu pārskatos, to pareizība tiek apstiprināta zvērināta revidenta ziņojumā. AKKA/LAA mājaslapā ir pieejami gada pārskati un atklātības ziņojumi.

AKKA/LAA pārvaldījuma izmaksas atzīstamas par atbilstošām efektīva biznesa un labas pārvaldības principiem, jo tiek veidotas, tiecoties uz iespējami zemākām izmaksām.

Darbu izmantotājiem sniegtā pakalpojuma ekonomiskā vērtība tiek ņemta vērā, ievērojot principu – jo būtiskāka ienākumu daļa autoru darbu lietotājam veidojas no autortiesību aizsargāta satura tirgošanas, jo lielāks ir maksājums autortiesību īpašniekiem.

Saskaņā ar Autortiesību likuma 42.pantu, muzikālu darbu izmantojumam tiešsaistē AKKA/LAA izsniedz vispārējo licenci, un šī licence dod tiesības izmantot visu to autoru darbus, kurus pārstāv organizācija.

Paula Shēpensa “Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma rokasgrāmatas” nodaļā “Tarifu izveides principi” uzsver mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizāciju izsniegtās vispārējās licences lomu: “Atļauja, ko visbiežāk izmanto kolektīvā pārvaldījuma organizācijas, ir **vispārējā jeb visaptverošā licence**. Organizācija piedāvā darbu izmantotājiem visu savu pārstāvēto autoru darbus, par kuru lietojumu jāmaksā atlīdzība atbilstoši tās noteiktajiem tarifiem. Šādi organizācija garantē mierīgu piekļuvi visiem savu pārstāvēto autoru darbiem jeb visiem saviem repertuāriem. ...Darbu izmantotāji paši izvēlas tos darbus, kas viņiem nepieciešami. Viņiem ir iespēja izmantot bez ierobežojuma visus, daudzus vai dažus darbus, kamēr vien tiek ievēroti licences noteikumi.”¹⁹

Vispārējās licences papildu priekšrocība kā ekonomiskā vērtība darbu izmantotājam ir konstatēta arī EST judikatūrā, uzsverot, ka tieši vispārējā licence raksturo kolektīvā

¹⁸ Copyright Collective Management in Music. / WIPO publication No. 789 (E).

¹⁹ P. Shēpensa. Autortiesību kolektīvā pārvaldījuma rokasgrāmata. UNESCO, Rīga: Latvijas Republikas Kultūras ministrija, 2006, 32.lpp

pārvaldījuma organizāciju sniegtā pakalpojuma ekonomisko vērtību, kas izpaužas kā ar autortiesībām aizsargāto muzikālo darbu visa repertuāra, kuru minētā sabiedrība pārvalda, nodošana lietotāju rīcībā, izslēdzot nepieciešamību noslēgt licences līgumu ar katru atsevišķo autortiesību subjektu (sk. piem. EST ģenerālvokāta secinājumus lietā C-372/19, para.[59]; EST Spriedums lietā C-372/19, para,[59]).

Kopsavilkums

AKPL attiecībā uz kolektīvā pārvaldījuma organizāciju tarifiem nenosaka principiāli jaunus kritērijus (sk. AKPL 32.panta 2.daļas salīdzinājumu ar Autortiesību likuma 66.¹ panta pirmo daļu un AKPL anotācijas komentāru, kurš attiecas uz AKPL projekta 32.pantu). Proti, kritēriji noteikti, ņemot vērā **Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīvas 2014/26/ES par autortiesību un blakustiesību kolektīvo pārvaldījumu un muzikālo darbu tiesību lietošanai tiešsaistē daudzteritoriālo licencēšanu** 16.panta 2.punktu un Autortiesību likuma 66.¹ pantu, t.i., likumdevējs nevis veic principiāli jaunu normu radīšanu, bet koriģētu, jau iepriekš pastāvējušo regulējumu attiecina uz plašāku tarifu loku.

AKKA/LAA tarifi muzikālo darbu izmantošanai tiešsaistē audiovizuāliem pakalpojumiem pēc pieprasījuma ir veidoti, pilnībā ņemot vērā trijus no četriem kritērijiem, kurus paredz AKPL 32. panta otrā daļa:

- 1) **tiešu komerciālu labumu**, kuru gūst darba vai blakustiesību objekta izmantotājs attiecīgā izmantojuma rezultātā;
- 2) darba vai blakustiesību objekta **izmantošanas mērķi, apjomu un nozīmību** atkarībā no izmantošanas veida saimnieciskās vai citas darbības ietvaros;
- 3) kolektīvā pārvaldījuma organizācijas **autoru darbu izmantotājiem sniegto pakalpojumu ekonomisko vērtību**.

Kas attiecas uz ceturto kritēriju, ko noteic minētais AKPL pants un kas jāņem vērā, veidojot tarifu, t.i., darba vai blakustiesību objekta **radīšanā vai izveidē ieguldītos finanšu līdzekļus** un citus atlīdzības ekonomisko pamatotību raksturojošus lielumus, tas šajā gadījumā nav piemērojams, jo AKKA/LAA ir tikai autoru mantisko tiesību kolektīvā pārvaldījuma organizācija, un tās kompetencē neietilpst autora darba radīšanā ieguldīto finanšu vai kādu citu līdzekļu aprēķināšana un izvērtēšana.